

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-267>

**THE ESSENCE OF THE TECHNOLOGICAL APPROACH
IN DESIGNING AND PROFESSIONALIZING
THE LEARNING PROCESS**

**СУТНІСТЬ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ
В ПРОЕКТУВАННІ ТА ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ
ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ**

Shevchuk L. D.

*Doctor of Pedagogical sciences,
Associate Professor,
Professor at the Department
of Mathematics, Informatics
and Teaching Methods
Grigory Skovoroda University
in Pereyaslav
Pereyaslav, Ukraine*

Шевчук Л. Д.

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри математики,
інформатики та методики навчання
Університет Григорія Сковороди
в Переяславі
м. Переяслав, Україна*

Shevchuk B. V.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department
of Information Systems
and Technologies
National Pedagogical University named
after M. P. Drahomanova
Kyiv, Ukraine*

Шевчук Б. В.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інформаційних
систем та технологій
Національний педагогічний
університет імені М. П. Драгоманова
м. Київ, Україна*

Діяльність вчителя це процес вирішення безлічі педагогічних завдань, які є за своїм характером завданнями соціального управління. Сам педагогічний процес є науково обґрунтованим процесом управління. Управління педагогічним процесом здійснюється як управління процесом засвоєння знань, так і усієї навчальної діяльністю учнів, їх особистісним розвитком [5].

У будь-якій педагогічній системі присутні змістовна, процесуальна та результативна складові. Як основні компоненти дидактичної системи виділимо мотиви, цілеутворення, моделі змісту та структури математичної освіти; засоби, форми, умови; результати; керування функціонуванням системи.

При проектуванні педагогічного процесу, як процесу управління, ми виходитимемо з технологічного підходу, що реалізується в останні роки в ряді педагогічних і методичних досліджень. Технологічний підхід до навчання активно вивчався і розроблявся в роботах А. Алексюка, В. Андрущенко, В. Безпалька, С. Гончаренка, І. Підласого, Г. Селевко, С. Сисоевої, В. Шульдика та ін., розробка конкретних технологій навчання математики в педагогічний заклад вищої освіти наведена в роботах Т. Іванової, Є. Смирнова, Л. Шкеріної та ін.

Термін «технологія» до виховного процесу перше застосував А.С. Макаренко, який вважав, що педагог повинен уміти проектувати особистість, тобто чітко знати, які саме якості та властивості вихованця мають бути сформованими в процесі виховання [3 с. 143].

У відповідність до словникового тлумачення «технологія» – (від грецького *techné* – мистецтво, майстерність, вміння; *logos* – поняття, вчення) сукупність знань про методи та способи обробки, зміни стану та властивостей матеріалів.

Детальний аналіз виникнення та розвитку педагогічних технологій наведено у праці В.І. Шульдика [6, с. 18–20]. Педагогічні технології виникли на основі програмованого навчання, мають як теоретичну основу теорію управління пізнавальною діяльністю учнів і передбачають оптимізацію освітнього процесу та ефективне досягнення запланованих навчальних результатів.

Як зазначає С. Сисоева, основна ідея технологізації освітнього процесу полягає в тому, щоб перетворити педагогічний процес в освітній установі на цілеспрямований процес діяльності всіх її суб'єктів [4, с. 127]. Технологічний підхід має на меті сконструювати навчальний процес, вирушаючи від заданих вихідних установок (соціального замовлення, освітніх орієнтирів, цілей та змісту освіти).

За М.В. Кларіним, основна спрямованість технологічного підходу в дидактиці полягає в забезпеченні гарантованої результативності, ефективності навчального процесу та відтворюваності його результатів, наголошується на вирішальній ролі цілепокладання [2, с. 35].

М.В. Кларін описує технологічний процес наступним чином: на основі точно поставленої і максимально уточненої мети проводиться попередня оцінка рівня навченості (діагностика) і у разі необхідності допоміжна робота, далі безпосередньо здійснюється навчання, поточна перевірка досягнення мети, можлива корекція та нова перевірка. Особлива роль відводиться суворій орієнтації навчального процесу на цілі та оперативного зворотного зв'язку [2].

В.П. Беспалько, зазначає, що за допомогою педагогічної технології проводиться проектування навчально-виховного процесу, що визначає структуру і зміст навчально-пізнавальної діяльності самого учня. Як принцип її розробки та реалізації виступає принцип цілісності, структурної та змістовної, всього навчально-виховного процесу [1, с. 12–13].

Істотною рисою педагогічної технології є процес цілеутворення. Відповідно до В.П. Беспалька, мета навчання поставлена діагностично, якщо дано точний опис сформованої якості, є спосіб виявлення ступеня його сформованості та можливість її вимірювання. Наприклад, встановлення якості засвоєння досвіду учнями пропонується розробити тести. Операцією вимірювання якості засвоєння є знаходження відношення числа суттєвих операцій, що ведуть до вирішення тесту, до кількості операцій, правильно виконаних учням.

Аналізуючи різні способи постановки цілей, М.В. Кларін [2] зазначає, що найповніше уявлення про передбачувані результати навчання дає мету, виражену в описі дій учня. У цьому потрібна конкретизація і деталізація цілей, здійснювана «а) за будовою педагогічної таксономії, тобто. системи цілей, усередині якої виділено їх категорії (основні типи) та послідовні рівні (ієрархія); б) створенням максимально конкретної мови до опису навчальних цілей» [2, с. 36].

Весь навчальний процес будується в атмосфері відкритості, відповідно до висунутих цілей, ясно представлених і прийнятих учнів; виробляються зразки з метою оцінки результатів навчання. Проте, як стверджує М.В. Кларін, максимальна деталізація навчальних цілей може призвести до спрощення складних педагогічних цілей, витіснення пошукового компонента навчання. Творча, продуктивна діяльність не розпадається однозначно на складові дії.

Таким чином, можливість застосування технологічного підходу до проектування навчального процесу обмежується лише репродуктивним навчанням, призводить до зниження пізнавальної складності навчання та відсутності творчого компонента. Вихід за межі суто репродуктивного навчання може призвести до невизначеності, втрати технологічної відтворюваності.

Ми вважаємо, що основні ідеї технологічного підходу можуть бути використані під час проектування навчального процесу. Однак при описі цілей навчання та вимірі ступеня їх досягнення не слід ставати на позицію зайвої деталізації. Припускаємо, що в технологію повинні бути включені продуктивна та творча діяльність, оцінка якої

проводиться експертами на основі аналізу вирішення відповідних навчальних завдань учнями.

Ми підтримуємо твердження М.В. Кларіна, що «дидактичний потенціал технологічного підходу до побудови навчального процесу може бути розвинений і «піднесений» через подолання вузько технократичного способу осмислення самих технологічних процедур мети, їх виведення в ширший загально дидактичний план. Для цього уточнення цілей, їх конкретизація та фіксація можуть бути переведені з відправного моменту до фонового, а діагностична оцінка відокремлена від основного ходу навчання [2, с. 37].

Л.В. Харченко та Л.В. Ваврикович, проводячи аналіз різних підходів до проблеми педагогічних технологій, виділяє найбільш суттєві ознаки, властиві педагогічній технології: діагностичне цілепокладання, результативність, економічність, алгоритмованість, проєктованість, цілісність, керованість, коригованість, візуалізація [7].

Діагностична постановка цілей та результативність припускають гарантоване досягнення цілей та ефективність процесу навчання. Економічність виражає якість педагогічної технології, що забезпечує резерв навчального часу, оптимізацію праці викладача та досягнення запланованих результатів навчання у стислі проміжки часу. Алгоритмованість, проєктованість, цілісність і керованість відображають різні сторони ідеї відтворюваності педагогічних технологій. Ознака візуалізації торкається питань наочного моделювання у процесі навчання математики.

Таким чином, ми розглядатимемо технології навчання як не якийсь системний метод проєктування та реалізації спільної діяльності вчителя та учня, що передбачає гарантоване досягнення поставлених навчальних цілей, а педагогічна взаємодія на засадах технологічного підходу визначає розвиток навчально-виховного процесу. Відповідно до технологічного підходу визначається структура та зміст навчально-пізнавальної діяльності учня. Отже, вибір освітньої технології – це завжди вибір стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи вчителя з учнем, викладача з студентом.

Література:

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. Изд-во Педагогика, 1989. 192 с.
2. Кларин М. В. Педагогическая технология в учебном процессе: анализ зарубежного опыта. М. : Знание, 1989. 198 с.
3. Макаренко А. С. Методика виховної роботи. Київ, 1990. 336 с.

4. Сисоєва С. О. Педагогічні технології: коротка характеристика сутнісних ознак. *Педагогічний процес: теорія та практика*. 2006. № 2. С. 127–131.

5. Шевчук Л. Д. Сучасний стан підготовки майбутніх учителів математики засобами інформаційно-комунікативних технологій у системі неперервної освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 15. Т. 2. С. 166–170.

6. Шулдик В. І. Технологічний підхід при викладанні природознавчих дисциплін у педвузі : навч.- метод. посібник. Умань : ПП Жовтий, 2012. 310 с.

7. Харченко Л. В., Ваврикович Л. В. Підготовка майбутніх вчителів до застосування ІТ в шкільному курсі математики. *Кривий Ріг*, 2005. С. 345–350.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-268>

MOBILE LEARNING TECHNOLOGY IN TEACHING LISTENING COMPREHENSION

Sherstiuk L. V.

*PhD in Pedagogy, Associated Professor,
Associated Professor at the Department of Foreign Languages
Petro Mohyla Black Sea National University
Mykolaiv, Ukraine*

Aleksieieva A.

*PhD in Technical Sciences, Associated Professor,
Associated Professor at the Department of Ecology
Petro Mohyla Black Sea National University
Mykolaiv, Ukraine*

Teaching a foreign language involves perfect mastery of the generally accepted four types of activity: listening, speaking, reading, and writing. The ability to simultaneously perceive and understand a foreign language while listening is one of the most necessary skills for the formation of foreign language speaking competence. Kljunic et al. (2015) notes that listening takes approximately 40–50% of the total communication time (for comparison speaking 25–30%, reading 11–16%, writing 9%) [2]. It is